

S P R A W O Z D A N I E

z posiedzenia Centrum Obywatelskich Inicjatyw Ustawodawczych NSZZ "Solidarność" - Społecznej Rady Legislacyjnej w Krakowie odbytego w dniu 13 stycznia 1990 r.

W dniu 13 stycznia 1990 r. w librarii Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie odbyło się kolejne posiedzenie Społecznej Rady Legislacyjnej Centrum Obywatelskich Inicjatyw Ustawodawczych NSZZ "Solidarność", w którym - obok członków Rady - wzięli udział zaproszeni goście: ks. prof. dr hab. T. Pieronek z Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, senatorowie Z. Romaszewski i K. Kozłowski oraz posłowie T. Rzepka i J. Karpacz.

Po otwarciu o godzinie 11⁰⁰ posiedzenia i przywitaniu jego uczestników Przewodniczący Społecznej Rady Legislacyjnej prof. dr S. Grzybowski przedstawił porządek obrad i udzielił głosu sekretarzowi Rady sędziemu TS K. Barczykowi, który poinformował uczestników posiedzenia o odbytej w pierwszym tygodniu stycznia br. drugiej już pielgrzymce prawników do Rzymu i spotkaniu z Ojcem Świętym Janem Pawłem II. Sędzia K. Barczyk powiadomił, że Ojciec Święty spotkał się z uczestnikami pielgrzymki aż kilkakrotnie a kilku z nich, t.j. senatora A. Rozmarynowicza, posła J. Bednarczyka, mecenas K. Ostrowskiego i sędziego TS K. Barczyka przyjął nadto na prywatnej kolacji w czasie której wysłuchał ich informacji o aktualnej sytuacji w Polsce oraz działalności Społecznej Rady Legislacyjnej.

Ks. prof. T. Pieronek przekazał zebrany noworoczne życzenia od papieża i podziękował za umożliwienie mu uczestniczenia w posiedzeniu Rady.

Porządek zebrania przedstawiał się następująco:

1. omówienie projektu zmiany ustawy o urzędzie Ministra Spraw Wewnętrznych oraz przepisów dotyczących t.zw. Prawa policyjnego./referent prof.dr hab.J.Widacki/.
2. omówienie projektu przepisów o partiach politycznych./referent prof.dr hab.A.Wasilewski/.
3. omówienie projektu prawa prasowego./referent prof.dr hab. A.Kopff/.
4. sprawy organizacyjne.

Ad.1.

Profesor J.Widacki przedstawił zebranym projekt zmiany ustawy o urzędzie Ministra Spraw Wewnętrznych oraz projekt ustawy o zmianie niektórych przepisów ustawy z dnia 31 lipca 1985 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej /Dz.U. nr 38 poz. 181/.Oba projekty przygotowane zostały w zespole, w którego skład weszli: sędzia dr Z. Martyniak, pracownicy Instytutu Ekspertyz Sądowych dr J.Konieczny i mgr A.Głazek oraz kpt.MO R.Hula.

Referat wywołał ożywioną dyskusję, w której zaprezentowano następujące poglądy:

Prof.dr hab.S.Waltoś -

Należy rozważyć celowość powoływania Urzędu Ochrony Państwa lub inaczej nazwanej "policji politycznej" zastępującej dotychczasową Służbę Bezpieczeństwa skoro wywiad i kontrwywiad może być prowadzony przez wojsko. W każdym razie policja polityczna nie powinna mieć uprawnień procesowych zastrzeżonych wyłącznie dla policji "zwykłej".

Prof.dr hab.J.Widacki -

W projekcie przewidziane są uprawnienia procesowe dla UOP ale tylko w odniesieniu do postępowania o przestępstwa

a nie wykroczenia. Przyznanie tych uprawnień także funkcjonariuszom UOP jest zasadne ze względu na specyfikę ich kompetencji.

Prof.dr.hab.J.Skapski -

W projekcie brak wyraźnego rozgraniczenia kompetencji policji i UOP a precyzyjne określenie tych uprawnień jest konieczne ze względu na wymogi praworządności. Dzielenie policji z wyodrębnianiem "policji politycznej" nie jest w naszych warunkach zasadne.

Senator Z.Romaszewski -

Istnieją takie dziedziny funkcjonowania państwa i takie jego dobra, które muszą być chronione przez odpowiednio kompetentne organy bezpieczeństwa. Część funkcji ochronnych może przejąć wojsko ale zapewne nie wszystkie. Nie było by celowe rezygnowanie z powoływania do życia UOP choć musi się zadbać o to aby uniknąć upolitycznienia policji, w tym także UOP. Urząd ten w każdym razie nie powinien mieć uprawnień procesowych.

Poseł T.Rzepka -

W Polsce nie ma potrzeby utrzymywania policji politycznej, jej dotychczasowe kompetencje może przejąć policja "zwykła". Gdyby jednak miało dojść do powołania UOP, to urząd ten nie mógł by podlegać Ministrowi Spraw Wewnętrznych a ewentualnie tylko premierowi lub prezydentowi. Podleganie UOP Ministrowi Spraw Wewnętrznych niebezpiecznie koncentrowało by władzę w rękach tego ministra.

Poseł J.Karpacz -

W resorcie spraw wewnętrznych przygotowano także w ostatnim czasie projekt nowej ustawy o policji i UOP. Projekt ten jest zupełnie zbieżny z omawianym dziś projektem

Społecznej Rady Legislacyjnej i posługuje się nawet tą samą terminologią. W Polsce jak w każdym państwie istnieje potrzeba powołania służby, która chroniłaby bezpieczeństwo państwa. Wymagają tego takie przestępstwa jak szpiegostwo, terroryzm, handel narkotykami i t.p. Zadaniem UOP winno być rozpoznawanie zagrożeń w tym zakresie i zapobieganie im. Wywiad wojskowy zajmuje się zagrożeniami zewnętrznymi, wywiad polityczny chroni od zagrożeń wewnętrznych. UOP winien posiadać uprawnienia procesowe w zakresie swoich kompetencji. Policja polityczna jak policja "zwykła" oraz inne podobne instytucje powinna podlegać Ministrowi Spraw Wewnętrznych. Trzeba tylko wypracować odpowiednie reguły gwarancyjne aby Minister Spraw Wewnętrznych nie mógł ingerować zbyt daleko w działania UOP.

Prof.dr hab.J.Widacki -

Podobieństwo projektów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Społecznej Rady Legislacyjnej jest tylko pozorne. MSW przejęło propozycję nazwy "policja" i "UOP" oraz stopnie funkcjonariuszy policji. W projekcie Rady zupełnie odmiennie uregulowane są takie uprawnienia policji jak daktyloskopowanie i podsłuch elektroniczny.

Prof.dr hab.J.Skapski -

Terroryzm może mieć charakter polityczny lub kryminalny. Do kompetencji UOP może należeć ewentualnie tylko rozpoznawanie i zapobieganie w zakresie terroryzmu politycznego. W Polsce brak jest właściwej ochrony interesów skarbowych państwa.

Poseł J.Karpacz -

Gdyby nawet nie wyodrębniać specjalnej struktury policji politycznej to i tak musiała by nastąpić odpowiednia specjalizacja w tym zakresie.

Doc.dr hab.Z.Doda -

Związanie MO z SB było szkodliwe.Trzeba wyraźnie rozgraniczyć sfery działania policji od UOP.Policja polityczna /UOP/ nie powinna podlegać Ministrowi Spraw Wewnętrznych bo powoduje to zbyt dużą koncentrację władzy w jego rękach i przez to zagrożenie dla państwa.UOP powinien podlegać premierowi,także nie prezydentowi.Kompetencje UOP winny mieć charakter prewencyjny,urząd ten nie może posiadać uprawnień procesowych.

Prof.dr hab.S.Waltoś -

Zmiana zajętego wcześniej stanowiska.Powołanie UOP jest celowe ale urząd ten nie może mieć kompetencji procesowych i winien być podporządkowany tylko premierowi.

Senator A.Rozmarynowicz -

Pytanie do posła J.Karpacza.Kto ma chronić Sejm? W czasie ostatnich demonstracji wybito szyby w czasie obrad Senatu a Milicja Obywatelska właśnie w tym dniu nie podejmowała służby w rejonie gmach Sejmu.

Poseł J.Karpacz -

Zabezpieczanie przed wandalizmem należy do obowiązku MO.

Senator Z.Romaszewski -

Obecnie dyskutujemy tylko o najpilniejszej nowelizacji przepisów o policji.Pełna regulacja problemu policji i urzędu Ministra Spraw Wewnętrznych nastąpi w nowej konstytucji.

Ad.2.

Założenia ustawy o partiach politycznych przedstawił prof.dr hab.A.Wasilewski.Referent wskazał przede wszystkim

na teoretyczne aspekty tworzenia partii politycznych, podał przyjętą w literaturze przedmiotu definicję partii, omówił także różnice w pojęciu partii politycznej a stowarzyszenia i związku, przyjęte w różnych systemach tryby powoływania partii a w tym zagadnienie rejestracji i notyfikacji. Referent omówił zagadnienie nabywania przez partię osobowości prawnej /PZPR nie posiada osobowości prawnej/, możliwość i warunki podejmowania przez partię działalności gospodarczej i finansowej, możliwość działania partii politycznych w zakładach pracy oraz finansowanie działalności partii a zwłaszcza kampanii wyborczych z budżetu państwa.

W dyskusji przedstawili swoje poglądy:

Senator Z. Romaszewski -

Ustawowe uregulowanie działalności partii politycznych jest konieczne ze względu na budowę całej infrastruktury. OKP stanowi w parlamencie szeroki front antytotalitytarny i grupuje różne środowiska polityczne i nie jest partią.

Senator K. Kozłowski -

OKP jest niechętnie ustawie o partiach politycznych bo ma sam niejasną pozycję prawną, nie jest partią polityczną ale też nie chce rozbitcia na mniejsze kluby. W OKP mogą istnieć zespoły problemowe /lobby/, członkowie OKP mogą należeć indywidualnie do różnych partii. Ustawa o partiach politycznych nie może zmuszać OKP do przekształcenia się w partię polityczną lub rozbitcia na partie.

Senator A. Rozmarynowicz -

PZPR domaga się ustawy o partiach politycznych z powodów finansowych, nie ma osobowości prawnej a chce zawierać umowy notarialne i uwłaszczać się.

Prof. dr hab. A. Kopff -

Nie może być analogii pomiędzy partią polityczną

a klubem parlamentarnym, klub może się rozbić i głosować różnie. Klub nie może narzucać monopolu myślenia.

Prof.dr hab.J.Skapski -

Kwestie prawne związane z powstawaniem partii. Od kiedy zaczyna się istnienie partii? Notyfikacja musi być przyjęta i nie można jej odrzucić. Brak osobowości prawnej PZPR może powodować nieważność zawieranych dotąd spółek i innych aktów prawnych.

Prof.dr hab.A.Wasilewski -

W państwie prawnym musi być rozstrzygnięta sytuacja prawna partii politycznych. Notyfikować partię powinien Sąd Najwyższy a nie Trybunał Konstytucyjny, który jest kadencyjny. Projekty programów partii nie mogą być sformalizowane. Gdzie zawrzeć zakaz działania partii w zakładzie pracy i problem uczestniczenia ich przedstawicieli w strukturach zakładowych?

Ad.3.

Zagadnienia związane z prawem prasowym /i rtv/ omówił prof.dr hab.A.Kopff. Referent wyraził pogląd, że projekt prawa prasowego winien mieć dwie części: 1. część ogólną, 2. część szczególną /o prasie, o organizacji radia i telewizji. Należy określić zasady działania rtv państwowej i prywatnej /system koncesyjny/. Do rozważenia problem podporządkowania rtv.-parlamentowi czy rządowi. Cenzura prewencyjna winna być zniesiona. Ustawa nie powinna być zbyt szczegółowa, przeładowana.

W dyskusji wypowiadali się:

Senator K.Kozłowski -

Przepisy regulujące działanie środków masowego przekazu winny być zawarte w jednej ustawie. Do rozważenia problemu kto ma prowadzić rejestr wydawnictw i czego może dotyczyć cenzura./n.p. tajemnicy wojskowej/.

Prof.dr hab.A.Zoll -

Do rozważenia - czy znieść w kodeksie karnym karalność
pornografii. Należy też na nowo zdefiniować pojęcia tajemnicy
wojskowej i państwowej.

Ad.4.

W zakresie spraw organizacyjnych prof.dr S.Grzybowski
oznajmił, że na następnym posiedzeniu, które odbędzie się w dniu
17 lutego 1990 r. omawiane będą zagadnienia: prawo spółdzielcze,
projekt kodeksu karnego i założenia kodeksu postępowania kar-
nego.

Sprawozdanie sporządził:

Dr Zenon Martyniak

